

ספר

אסוקי שמעתתא

על מסכת ביצה

תכונת הספר מחודש, מהותו ביאור דברי הגמרא אליבא דהלכתא.
מבורר ומלובן ומיושב על אופניו בכל מילי דמיטבא, עפ"י דעת
קדושים רבותינו ז"ע ראשונים, ובעלי ש"ע ואחרונים.

עם כמה הערות טובות וישובים נחוצים, ושעמים חדשים מלוקמים
נאים מתוקנים, בסידור נכון מבואר מפורש הכל, בלשון צח וקל.
וכדי להקל ולהועיל ללומדים, אחים ורעים וכל לשון חיבה קרואים,
הצגנו פה גם הגמ' ופירש"י ותוס' שהם להלכה עיקרים, וגם
כדי לקרב משנה ברורה והלכה ברורה במקום אחד לאחדים,
כי זהו הדרך היותר יתכן בלימודים.

אושרהאראד - אונגוואר תרצ"ט לפ"ק

בדפים המשובח של הגד מיה משה שמחה נעלמים יי

Tisk MOSES GELLIS, UŽHOROD. (Č. S. R.)

והיכא דלא חיתחוק איסורא [כגון כמסקין שזנו א"ס י"י
נגינת מע"ט וענבים בתוכה אעפ"י שהענבים מתקנים בשבת
ויואל מכן עוד י"י מותר לשחוטם בשבת שכל מעט י"י היואל
בשבת מתבטל כפי אעפ"י שהוא דשילמ כיון שז"ל זה לא הי'
יכר מעולם בפ"ע כמיס כפי' שכן] בטיל דשילמ ככל נזרי
כדלק' בסמוך ונדק' ה. נלמד מכמה מקומות וגם מדרי' יוסי
כן שאלו אי' דלקי דף ז' דאפי' בדקפנא מארעא כי לא בדק
מעירט ולמחר השכים ומלא ביצה דמותת דאמרי' מאתמול
נולד דאפי' הסופנות רוכן יולדות ביום וסולכין אחר הרוב
ואעפ"י שהוא דשילמ מימ כיון שלא חתחוק איסורא אולין בחר
רוב והוא דברי הר"ן שם. ודו"קא שהסתר הי' יכר מקודם
רק הא"י לא הי' יכר אבל א"ס הסתיר יכר לא הי' יכר וכו'
לפולס מעורבין אפי' דשילמ ליכר כמיס המדרי' גבי יכרם
שרקק דס כ"י חו"ד שם.

ביום שני שני מתיר הרש"י בלירוף שיטת הראש' מלול דלקמן
דסק מוכן ביום שני הוי ס"ס פ"ט דבריו, ס"ס דשילמ
שתיסם בתפירות חכר לקי' בשמעתה דסק מוכן (כד.) ע"י
לקי' דף לא וליט דכר שילמ דווקא במין כמיו לא בטיל אבל
במין כמיו מיו בטיל ואפי' ממנו כגון פירכו ביצה שנולה
ביום פס כשר או תבטיל וימחה ויכלל נ"כ בטיל כפי' ופ"ע
ולא ממנו (פי' פליטס) במין כמיו דפת הס"ך כפי' קב וכן
נראה דפת המחבר כפי' תקינ דלא בטיל אבל דפת הרמ"א
והרש"י וחיד' שם ביריד דבטיל כפי' כשאר איסורין ועיין לקי'
דליט כחוס' דה משום וכמיס שם, וע"י עוד לקי' דבמילתא
דפניד לתקן הקדירה חשיב מין כמיו לענין דבר שילמ, ועיין
כמיס שכתוב לקי' נט. איסור' שהמחיר בידו לעשותו כלא הפסד
כסבל שנתערב שיכול להפריש עליו, וכן מי שנדר מדבר דמ"י
לשאל על נדרו הוי נ"כ דשילמ כמבואר בכ"י ביריד ס"י קכ,
והיכא דהמחל מתקלקל עד זמן שיהי מותר לא הוי דשילמ.

ד ע"א

שבת וי"ט. הסמוכין וסוף הדין לייט ושבת: קדשה
אחת היא. הרי הן כיום אחד ארוך: ארבעה זקנים
אליה דר"א. בעירובין פסק ככל מערבין (דף לח):
דאמר שני קדשות הן, ומערב ליום אחד למחר
ולשני למחר: הכנס דרבה, דאמר הכנס ביד שמים
מתקרא מ"ט לשבת דסעודת שבת כפי' הומוס מיוס
חול מגזרת הכתוב: עדיין היא מחלוקת, כי וביס
כזה כפי' שנחלקו לנו ביום: אוספזכניס. כפל
הכית: מ"ט לשבת, היום נולדו וביס רוצה לאכלן
למחר בשבת: לאספזכניס, ללולתן האידנא מי חסרי
כעלטול בו ביום או לא: והתניא, סייעתא: דרב
לא מוקי אמורא עליוס, לא הוה מעמיד מתורנמן
לפניו לדרוש דרבה לרביס: מיומא טבא לחבריה,
כלומר משפס היום י"ט דסינו לאחר שפסד עד
מחר: משום שיכרות, דרב אורוי' היה מורי דרבה
שלו כדאמרינן בכרישוס וסבור אסור לסודות דכתיב
יין וסכר אל תשת (ויקרא ו) וכתיב לסודות את
בני ישראל (שם): איכו שעתא, אס הוריתי לקי'
אחמול בשכרותי: אשתלמי, שכחתי וסנגתי וסייתי מורס בו, סיתר: כפי' תלת, שאמר לענין ביצה זו משבת ויום טוב ולקמי'
כפי' ימים טובים של גלות נחלק להקל והשלישי כפי' ימים טובים של ראש השנה נחלק להחמיר:

אחמול שבת וי"ט רב אמר נולדה בזה אסורה בזה ור' יוחנן אמר נולדה
בזה מותרת בזה נימא קסבר רב קדשה אחת היא ואמר רב הלכה
כארבעה זקנים ואליבא דר' אליעזר דאמר שתי קדשות הן אלא הבא
בהבנה דרבה קמיפלגי רב אית ליה הבנה דרבה ור' יוחנן אית ליה הבנה
דרבה, כתנאי נולדה בשבת תאכל ביום טוב ב"ט תאכל בשבת ר'
יהודה אומר משום רבי אליעזר עדיין היא מחלוקת שב"ש אימרים תאכל
וכי' אימרים לא תאכל, אושפזכניה דרב אדא בר אבהה הו' ליה הגך
בצים מ"ט לשבת אתא לקמיה אמר ליה מאי לאמרייהו האידנא תיכלייהו
למחר א"ל מאי דעתך רב ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן אפי' ר' יוחנן לא
קא שרי אלא לטמעה למחר אבל בימיה לא והתניא אחת ביצה שנולה
בשבת ואחת ביצה שנולה ב"ט אין מטלטלין אותה לא לכסות בה את
הבלי ולא לסמך בה כרעי המטה, אושפזכניה דרב פפא ואמרי' ליה
הדא נברא דאתא לקמיה דרב פפא הו' ליה הגך ביצים משבת ל"ט
אתא לקמיה א"ל מהו לטיכלייהו למחר א"ל ויל האידנא ותא למחר דרב
לא מוקי אמורא עליה מיומא טבא לחבריה משום שכרות כי אתא למחר
א"ל וי"ט איכו השתא אשתלמי ואמרי' לך רב ורבי יוחנן הלכה כר'
יוחנן דא אמר רבא הלכת' כותי' דרב בהני תלת בין לקי'א בין לחומרי':

אחמול בשכרותי: אשתלמי, שכחתי וסנגתי וסייתי מורס בו, סיתר: כפי' תלת, שאמר לענין ביצה זו משבת ויום טוב ולקמי'
כפי' ימים טובים של גלות נחלק להקל והשלישי כפי' ימים טובים של ראש השנה נחלק להחמיר:

הר"ן דהראשון לעלמו הכין (ומותר לגמרי ביום שולד כדלקמן
דיו) וסינו משום דבעל לא אמרינן דכשמתילדה האידנא מאתמול
גמרה לה איכ' לא שייך הנזירה דלעיל דאמרינן גבי ביצה ודוק,
[לכאורה] הי' קשה לי למה לי לחפש לעיל בגמ' סברא דכל
ביצה דמתילדה האידנא מאתמול גיל ולמה לא אמר רבה לעיל
בפשיטות דמשום הכי ביצה שולד ביום חסירה מבוס הכנת
הלידה ודגורין משום שבת וי"ט הסמוכין ונולד כזה דאסור
כזה כדאמר הכא דגם כזה שייך הכנה אמנם דברי המ"א
בשם הרמב"ן הר"ל רואה אי' דקושיא מעיקרא ליתא דהא
הראשון לעלמו הכין ומותר לגמרי אי' לאו הכנה דלעיל דכל
ביצה שמתילדה האידנא מאתמול גמרה לה ודגורין י"ט דעלמא
כה, אמנם נלפי' פשוט דאפי' לפי שיטת דלא סברו לשכרת
לעלמו הכין אלא סברו דהכנה הוי משום דכין דעכ"פ הוא
לא אכל הכינה ביום שולד אלא הכינה למחרתו דסינו קדיט
לשבת או איכפא נמלא לא הכין לעלמו אלא למחרתו כד' בקי',
גיכ לא קשה קושיא זו כלל דשעלמא הנוי' דאמרינן בגמ' שפיר
שייך למיגור כגון י"ט דעלמא אקו ביצה שנולה ביום שחל
לסודות אחסיס דאז כבר הכינה אסור לפינו ולסודות מחמת
הכנה שסוכן מאתמול כמיס אמה ולכן אס לא תאסור הכינה
שנולה ביום שולד דעלמא יכא לאכול הכינה שנולה ביום שחל אחר
השבת

חוס' אלא כהכנה דרבה קמיפלגי, ותימא דהא אמרינן כל
סיכא דמתילדה האידנא מאתמול גמרה לה ואס
כן כשחל י"ט לאחר השבת והכינה שולד בשבת היא נגמרת
ביום שהוא חול ואיכ' מאי הכנה איכא ויל' דמכל מקום כשנולה
בשבת הרי זו הכנה דגם כשפת לידה שייך הכנה, בתוס' דגם
כשפת לידה שייך הכנה, ועב"ז אינה הכנה גמורה דאז דהראשון
לעלמו הכין (פי' ההכנה היתה לגורך עלמו ולא לגורך יום
מחרתו שזכר לומר י"ט הכינה לשבת או שבת הכינה ליום)
ולא משכחת הכנה גמורה דאז אלא בשבת ויום טוב הסמוכין
ונולד כפי' מניא בשם הרמב"ן, פ"י דשבת וי"ט הסמוכין ונולד
כפי' אין אנו יכולין לומר דלעלמו הכין הראשון, דהא אעפ"י
דמאתמול גמרה לה מימ כמיס אמה היתה ולא הוי יכולין
לאכול משאיכ' כהכנה הלידה דהיינו שנולה בראשון הוי יכולין
לאכול או בלאותו היום, וסינו לעלמו הכין מדאורייתא וממילא
גשאר כהיתר זה מדאורייתא גס כפי', ואי' איכ' למה אסור
אפי' מדרבנן כפי' תרין דהא לדין אסור בראשון מדרבנן אפי'
בשבת ויום טוב דעלמא איכ' גשאר באיסורו גס כפי' מדרבנן
באיסור זה דאס לא כן פכים היל הכנה לדין דהא לא הי'
רמי' לאכול ביום הלידה מדרבנן ר"ן ורמב"ן, ומשום פסקין
באמת כעגל שולד כזה שמוחר כזה ומפרש שם המ"א כפי' שם

ותוסי (שבת קמ"ד ד"ה חולב) ושיע סי' שיה, והטעם משום דברים דחויא כהמה לאכילה כמפרש אובל מתוך דמי דשרי אכל בשבת דלא חזיא כהמה לאכילה מחמת איסור שמיטה אסור לחלוט על מאלל משום דמחוי כמפרק אובל מתוך פסולת (מדרכין) פ"כ, [לפי טעם זה עדיין לא שמענו אלא לאסור לחלוט בשבת על מאלל, אבל כדפיכר שנהלכה ע"י נכרי כהיתר ה"א דמותר, אך לפי"מ שכתבתי בהליון בשם הרב דהחלש שניתוסף בשבת נולד גמור הוא אפי' לריש איכ אפי' כהניג אסורה משום נולד, אם לא שנהלכה מיד בכניסת שבת דרוב החלש שגדד הו' מעיט כי שם, וא"ת למה לא כתבו זה הטעם דנולד, וי"ל דאם לא היתה אסור המעשה החליבה משום מפרק לא ה' זו איסור גם משום נולד ונ"כ משום דהו' כאובל דאסורת אכל אם מעשה החליבה אסורה ממילא דלא הו' אובל דאסורת גם משום נולד יש בו כן נ"ל].

מ"א סי' תקיח ואם נחלכה בשבת אפי' לאוכלים (פ"י) לכני שיש בו מאלל) ובהמה הפומדת לאכילה כמיט בסי' שיה אסור ביום שחמרי' אכל ביום ב' (פ"י) ביום שני שחל להיות ביום ב' (פ"י) שרי עכ"ל המ"א, פ"י כיון שכתבתי היתה החלש אסורה לזו ביום (אפי' לריש טעם נולד שלא ה' בעולם) וא"ת נותר בה דנעלמו הכין איכ אסור גם ליום ראשון משום הכנה דשבת:

החלש שנהלכה בשבת או ביום הסנוכין זלי' (כאופן) שלא היתה מותרת לאכלה ביום שנהלכה דלכ"י א"ל לומר בו דנעלמו (הכין) וכמו כן ביום של ר"ה מיוט לחבירו אסור למחרתו כמו בבית (בדף ד: וצ"י) יוט של גלות מותר מיוט לחבירו כמו בבית, ור"ה שחל ה' ו' במטה אפרים וחיי"א אוקרין את החלש לשבת כמו בבית שגולה בריה כה' דאסורה בשבת משום דהו' כיומא אריכתא והגולה כה' כאלו גולה בו ע"י תקיח בסור וכנהלש, ובשבת שריא הוכח כמנחת יוט (ק"א כ"ה) מתיר, חתום במיוט שם כתב דגם בכל יוט"ש שחל בעיט מתיר החלש לשבת, ובשבת חסודת ע"י סי' רס"ו כתב ע"י וי"ל ונשאלת על חלש שנהלש ביום ע"י נכרי אם מותר בשבת כי הוסיף במה"מ ח"י חת"י הם מלכודי כי מלכוד דאחרונים פסקי בפשיטות לאיסור וגם השרית מודה דכ"פ אוקרים רק הוא כפולטו כו' ה' כבר נהנו בפשיטות לאסור ומכאן כמיא תקנא ז' ה"כ דנכרי כחלש דבר לאסור כיון דיש פוסקים ס"ל הכי כבר קבלו אבותיהם כדעת הכותב ולא מהני התרה עכ"ל, אך בנידון דריה

ט"ף ז ע"ב

מיתבי אחר ביצה שגולדה בשבת ואחד ביצה שגולדה ביום אן מטלללך אותה לא לכסות בה את הבלי' ולא לשמך בה בדי' המטה אבל טיפה עליה את הבלי' בשביל שלא תשבר ובפיקא אסורה ואם נתערבה באלף בולן אסורות, בשלמא לרבה ראמר משום הבנה הו' פיקא דאורייתא וכל פיקא דאורייתא לחיטא אלא לר"ב זכ"ה ולר"י צחק דאמר משום גזירה פיקא דרבנן הוא כל פיקא דרבנן פיקא, (ויא"ל) סיפא אתאן לספק טרפה אי הכי אימא סיפא נתערבה באלף בולן אסירות אי אמרת בשלמא ספק יוט ספק חול' הו' דבר שיש לו מתירין וכל דבר שיש לו מתירין אפי' באלף לא בטיל אלא אי אמרת ספק טריפה דבר שאין לו מתירין הוא ותבטל ברובא כו', (ד"ה ד"א) רב אשי אמר לעולם ספק יוט שוב ספק חול' הו' דשילי' וכל דשילי' אפי' בדרבנן לא בטיל:

נמי כהא: דשילי' ש"כול לאכלו אחר יוט כהיתר גמור: אפילו כאלף לא בטיל, רבים להטות לחמור רבנן הו"ל ויש לו מתירין לאחר זמן לא יאכלנו באיסור ע"י בטיל: רב אשי אמר: לעולם: דקתני וספיקא אסור ספק יוט חול קאמר ודקשי' לך לר"ב יוסף וגר' יצחק ספק דרבנן הוא ולקולא הכא אולין לחמורא הו"ל ויש לו מתירין למחר: אפילו בדרבנן, כגון כילה דגזירת פירות הנושרין ה"א ולא נעלו בתערובתם וכי ה"י דנכסולה מחמרי' מה"א טעמא כספיקא נמי מחמירין מה"א טעמא:

מיתבי אחר כילה כו', וכיל' דמתילדה ביום או בשבת לא מנפיל למיכלא הוא דאסור אלא אפי' לעולם נמי אסור דחיה חחת כילה שגולה בשבת וכי ה"י, וטעם

מהי לשבת י"ל (לא להלכה) דה"י מקום יותר להיתר דאפשר ללד דעת ה"ס מחירין (בסי' תקטו ס"ד וכו' לקי רס"א) דמשני ימיס קודם לא אחר' הכנה כ"א מיום אחד עיי"ש, ובנידון דעת הרשב"א ה"ל ובנידון המחירין ה"ל דאפי' מנהמה העו' לג"ו מותר (ואפי' דהרשב"א ח"ו מתיר רק מנהמה העו' לאכילה כח"ל היינו משום דא"ל מוקדס כיו"ש, אבל לדין ה"א ל"ל והכין) ובפרט מפרות שפומדת לאכול מהן החלש כמות שהוא, וזה י"ל דאפי' אם נהנו איסור לא חמיר כ"כ ועפ"ה חלו ד"ה שני וס"ך י"ד ר"ד סק"ה ולא כתבתי זה אלא להעיר, ומותר לומר לנכרי חלש פרחי אפי' בשבת משום לעבית כמיט בשבת קמיט, וע"י כמיא דנכרי להקל אפי' בשבת, וע"י בסי' ט"ז דכאם חספר ח"ך להתנהג ושיחמור לו קודם השבת אם חספר, **מ"א** מלשער מחמת רעבון מותר לינק מן הכהמה בפיו ביום דמפרק כללחר י"ד הוא ובמקום נער לא גזרו טור רי"ף ע"י שכתב סי' לג עכ"ל המ"א, ופירושו דהנה מלכת מפרק כסמיטת פירות וכמו כן חליבה אסורה בשבת וביריע [מדחי] רק דבשבת הוא איסור סקילה וביריע הוא לית ולכן לינק מן הכהמה דהו' מפרק כללחר י"ד לא הותר בשבת אלא לגונה מכאן לז דהו' לערל דחולי כמ"ש בסי' ט"ז והוא דבר ר"י מרינוס דברייחא (כחובות דף כ) דגונה יונק חלב בשבת, אבל מחמת רעבון לא הותר רק ביריע אבל בשבת אסור כדברי אבא שאלו (ביבמות ד' ק"ד), וכי אמרי' הכס ח"י אלא שאלו חומר נוהגים היינו לינק מנהמה פסודה ביום ומקשה ה"ס ממי ח"י איכא סכנה אפי' בשבת י"ה מותר וא"י יכא סכנה למה הותר ביום ומשני לעולם דליכא סכנה אלא כיון דיונק בפיו הו' מפרק כללחר י"ד וליכא כ"א איסור דרבנן ובמקום נער לא גזרו ביריע דאיכא איסור לאו, אבל בשבת דאיסור סקילה אסור, ורי מרינוס דמתיר לגונה לינק מנהמה אפי' בשבת מיירי מלשער מחמת חולי אפי' בחין בו סכנה ואבא שאלו מיירי מלשער מחמת רעבון זה לא הותר כ"א ביום וזהו שיטת ר"ת ביבמות שם (בכזה מתוך שלא תקשה דרימ כמתיר כפי' בשבת אלא שחיו מתיר אלא ביריע), ובסי' ט"ז כתב המ"א בשם החוסי דאם יש לו מאלל לר"ך לחלוט על מאלל ואסור לינק ביום מחמת רעבון, עוד כתב דא"י איכא נכרי לר"ך לחלוט ע"י נכרי ואסור לינק, דדוקא בגונה דרפואתו ד"קא לינק כעלמו הוא דמתיר ולא חילקו לומר דכאם יש נכרי אסור לינק כמיט הרין ע"כ.

מ"א סי' תקיח ואם נחלכה בשבת אפי' לאוכלים (פ"י) לכני שיש בו מאלל) ובהמה הפומדת לאכילה כמיט בסי' שיה אסור ביום שחמרי' אכל ביום ב' (פ"י) ביום שני שחל להיות ביום ב' (פ"י) שרי עכ"ל המ"א, פ"י כיון שכתבתי היתה החלש אסורה לזו ביום (אפי' לריש טעם נולד שלא ה' בעולם) וא"ת נותר בה דנעלמו הכין איכ אסור גם ליום ראשון משום הכנה דשבת:

החלש שנהלכה בשבת או ביום הסנוכין זלי' (כאופן) שלא היתה מותרת לאכלה ביום שנהלכה דלכ"י א"ל לומר בו דנעלמו (הכין) וכמו כן ביום של ר"ה מיוט לחבירו אסור למחרתו כמו בבית (בדף ד: וצ"י) יוט של גלות מותר מיוט לחבירו כמו בבית, ור"ה שחל ה' ו' במטה אפרים וחיי"א אוקרין את החלש לשבת כמו בבית שגולה בריה כה' דאסורה בשבת משום דהו' כיומא אריכתא והגולה כה' כאלו גולה בו ע"י תקיח בסור וכנהלש, ובשבת שריא הוכח כמנחת יוט (ק"א כ"ה) מתיר, חתום במיוט שם כתב דגם בכל יוט"ש שחל בעיט מתיר החלש לשבת, ובשבת חסודת ע"י סי' רס"ו כתב ע"י וי"ל ונשאלת על חלש שנהלש ביום ע"י נכרי אם מותר בשבת כי הוסיף במה"מ ח"י חת"י הם מלכודי כי מלכוד דאחרונים פסקי בפשיטות לאיסור וגם השרית מודה דכ"פ אוקרים רק הוא כפולטו כו' ה' כבר נהנו בפשיטות לאסור ומכאן כמיא תקנא ז' ה"כ דנכרי כחלש דבר לאסור כיון דיש פוסקים ס"ל הכי כבר קבלו אבותיהם כדעת הכותב ולא מהני התרה עכ"ל, אך בנידון דריה

ט"ף ז ע"ב

מיתבי אחר ביצה שגולדה בשבת ואחד ביצה שגולדה ביום אן מטלללך אותה לא לכסות בה את הבלי' ולא לשמך בה בדי' המטה אבל טיפה עליה את הבלי' בשביל שלא תשבר ובפיקא אסורה ואם נתערבה באלף בולן אסורות, בשלמא לרבה ראמר משום הבנה הו' פיקא דאורייתא וכל פיקא דאורייתא לחיטא אלא לר"ב זכ"ה ולר"י צחק דאמר משום גזירה פיקא דרבנן הוא כל פיקא דרבנן פיקא, (ויא"ל) סיפא אתאן לספק טרפה אי הכי אימא סיפא נתערבה באלף בולן אסירות אי אמרת בשלמא ספק יוט ספק חול' הו' דבר שיש לו מתירין וכל דבר שיש לו מתירין אפי' באלף לא בטיל אלא אי אמרת ספק טריפה דבר שאין לו מתירין הוא ותבטל ברובא כו', (ד"ה ד"א) רב אשי אמר לעולם ספק יוט שוב ספק חול' הו' דשילי' וכל דשילי' אפי' בדרבנן לא בטיל:

נמי כהא: דשילי' ש"כול לאכלו אחר יוט כהיתר גמור: אפילו כאלף לא בטיל, רבים להטות לחמור רבנן הו"ל ויש לו מתירין לאחר זמן לא יאכלנו באיסור ע"י בטיל: רב אשי אמר: לעולם: דקתני וספיקא אסור ספק יוט חול קאמר ודקשי' לך לר"ב יוסף וגר' יצחק ספק דרבנן הוא ולקולא הכא אולין לחמורא הו"ל ויש לו מתירין למחר: אפילו בדרבנן, כגון כילה דגזירת פירות הנושרין ה"א ולא נעלו בתערובתם וכי ה"י דנכסולה מחמרי' מה"א טעמא כספיקא נמי מחמירין מה"א טעמא:

מיתבי אחר כילה כו', וכיל' דמתילדה ביום או בשבת לא מנפיל למיכלא הוא דאסור אלא אפי' לעולם נמי אסור דחיה חחת כילה שגולה בשבת וכי ה"י, וטעם

לפי דברי הרשב"א שמיא שם דאם משתמש במוקף בידו אסור אפסי שאינו מנעם המוקף כלל אלא כנוס ולא ידו מותר כגון קש שעל המטה סוף סי' חולין וכגון לישב על גבי מוקף שסבר לקי' כח: מותר ואפי' מנעם המוקף אכל ליהנות מן המוקף ומשתמש בו בידו אסור אלא כנוס או דבר מחובר דלא חין בו משום מוקף, ובדבר שאי אפשר בו האלא חין בו תורת מוקף כדאיתא ברש"י לקי' יב, ועי' מהרש"א לקי' לג דה חין סומכין את הקדרה בנפחה, ופספס לקי' ד: דה פנים, ורש"י כתב הר"ל ותלמד מדבריו דאם יש שם מוקף ורואה להשתמש שם במקום הכא ויכול להשתמש בלא המוקף שפיר לגמרי כמו פי' המוקף ואין המוקף מופיל לו לכנס

ר' ע"א דמותר אם אינו לנורך המוקף. רב' אפי' חמר לעולם ספק ירש ספק חול או דבר שיש לו מתירין וכל דבר שיש לו מתירין אפי' בדרבנן לא בעינן ש"ע בילה שולדה בידים אסור ליגע בה (כנס דמינו למלפני) וכ"ש שאסור לאכלה ואם נתעברה בלילה כולן אסורות. ספק אם נולדה בידים או כחול אסורה פי' מנ"א נסור כעור איפכא ספק כ"י אסור ואם נתעברה בלילה כולן אסורות. דכל הרב"י לשונו משמע דסיל כספק שנתעברה כולן אסורות דכל אחד סיל סיס וכמו שבי' המימ (פי' דלדעת המחבר נתעברה בלילה כולן אסורות דברייטא דסכא אחראי נולדה בידים קאי כ"י כ"י כ"י המימ, ולדעת העור אספיקא קאי אמת דסליק מיני' כדאמר בדרייתא וספיקא אסורה ואם נתעברה כ"י) ופי' דביריד סי' קב ספק לאסור, ואפשר דשם פיירי נחד בשבת (פי' שאל ירש נחד בשבת) דאי דאורייתא ודשילמא אכל הכא (פי' הכא מיירי בירש דעלמא) דאי דרבנן, ורמ"ב יל להחמיר דהא אפי' סיס ששניהם כנוסו י' אסורין בדשילמא וכמו שכתב בסי' תל"א וקי' כ"ש ספק אחד כנוסו וספק ב' נתעברות כמי' בסי' קי' (**)

וכן ספק בדימ' ובתרי' דעת העור פכיל המימ, אבר' פי' מיירי לנורך המוקף כדקאמר לכפות פליו כלי, אסור ליגע בו אפי' כשאינו מנענעו כהתהיה, ובסי' שם מיירי שלא לנורך המוקף, ומותר ליגע בו ר"ל בידו, ולכ"י כתב ובלבד שלא יא' מנענע דאם מנענע אסור להמימ אפי' אם הוא שלא לנורך המוקף, לא מנענע מותר לכ"י, וקל לכוין דהמחבר מחמיר כשניהם, ור' חילוקים בדבר מנדנד אפי' פי' דבר אחר לנורך המוקף לכ"י אסור, מנדנד פי' דא' שלא לנורך המוקף לא נוגע אפי' בידו בלא ידנדו ושלא לנורך המוקף לכ"י מותר, מנדנד בידו שלא לנורך המוקף להמימ אסור לתי' מותר, נוגע בידו או אפי' פי' דבר אחר ואינו מנדנד והוא לנורך המוקף למימ מותר לתי' אסור, וכבר נתבאר דהמחבר מחמיר כשניהם ודעת רמ"א דכהמימ פיקר כן יל לבאר בכל זה בסי'.

(**) פי' דהנה קיימל ספיקא דאורייתא אסור וסיס מותר אבל אם יש לפינוי ספק עריפה ונתפצר ברוכ מינו והוא דבר חשוב שאינו בעיל אסור אף דאיכא סיס (ספק שמא חין כאן אסור ואח"ל שמא יש כאן אסור שמא אינו זה, מימ אסור משום דספק אחד הוא כנוס וספק ב' נתעברות וספק אחד כנוס וספק ב' נתעברות לא חשוב סיס רק או שניהם כנוסו או שניהם כהפירו' כמי' ביריד סי' קי' פי' אכל באיסור דרבנן מותר אפי' כשפי' אחד כנוס ופי' ב' נתעברות, פי' אפי' במקום שאין מקילין בסי' אחד אפסי' שהוא דרבנן כגון בגבינות של פכרים כמי' הס"ך בסי' קי' בכללי סיס אות י' פי' אפי' הכא דמיירי בירש דעלמא דאיסור הבינה הוא מדרבנן איכא אפי' סי' א' כנוס ופי' ב' נתעברות הוי סיס ופי' לו לסיבות מותר מימ פכרים ספק כזה דאחד כנוס ואחד נתעברות גרם משאר סיס דהא כדא' לא הוי סיס כהינן, ובדשילמא י' פוסקים דאפי' סיס שניהם כנוס אסור פכ"י י' להחמיר בדשילמא כספק אחד כנוס וספק ב' נתעברות דלא הוי סיס בדשילמא מחסי.

בידים

אלו אסורין בטלול משום דאסורין באכילה ואפי' דניכל אסורה באכילה ושרי בטלול ליק דניכל חין לכלבים אבל אלו חס פליו למשרי' לכלבים וכמי' המוספות לקי' דף ו: דה מוכן לכלבים פי' דשפין מוכן ועומד לכלבים חס אינו עומד לכלבים, מיא סי' תקטו פי' עוד ראיות, וכ"י אסור גם לרש' מיא שם ופיין גם לקמן בסוגיא דעלים ששירו.

אבר' כופס עלי' את הכלי בשביל שלא תשבר, ירושלמי ובלבד שלא יהא כלי נוגע בבילה, דהשם הוא כ"י סי' שם בשם המימ שמא ינענע הבילה פי' הכלי (וכאן פלגול פי' דא' הנקרא פלגול מן הזר בסי' ש"א לנורך המוקף אסור וכאן הוא לנורך הבילה) אבל לדעת התהי"ד ב"י שם כל נגיעה אפי' בלא נדנדו אסור במוקף אם הוא לנורך המוקף כי הוא אינו מפרש הירושלמי מהמש' שינענע רק סתם משום שאסור ליגע במוקף לנורך המוקף (ואפי' פי' דבר אחר דהא כן מיירי הירד') ולהמימ לא מלאנו איסור נגיעה במוקף אם אינו מנדנדו (אפי' בידו ממש) ומכ"ש פי' דבר אחר אפי' לנורך המוקף, וכתב המימ בסי' תקי' דכהמימ נראה דעת רמ"א ככמה מקומות פי' ופיין בריש סי' משילין דמותר לכפות מוקף מפני השמיים ופי' התי' י' לתוך דהתם משום פסידא שא"י, (*) ורש"י על מהנה העולם שנוהגין איסור בשבת להניח הכובע על הפנענע לייכטער אפי' בשעה שאין נר דולק בה דהא להמימ אפסי' שהנדנדו בטלול הא פי' דא' ושלל לנורך המוקף מותר ולתהי"ד ג"כ הא נוגע שלא לנורך המוקף, ואחר' כתבי זה ה"ע מלאחי בשו"ת תשורת שי' עפ"י האיסור דאפסי' דפי' דא' ולנורך דבר המותר מותר לכ"י היינו דוקא כגון ליטול הפן היתר מעל המוקף ואפסי' שמתנועע כמבואר (ועיין בסי' שם סי' ברמ"א) אך ליתנו על המוקף שיהא מונח שם הרי משתמש ונהנה מן המוקף דאסור כדאיתא לקי' דף כה: על חוס' דה גריפת חמור, ודעתו שם בסי' קעט מהדורא תיירא

(*) בפירוש חילוק דבריהם הנראה הוא כך דלהמימ דמפרש הירושלמי משום נינוס י"א מחירי' דנינוס ה"ל כמו פלגול דעלמא במוקף ודבר אחר לא נתחדש מהירי' ומה דאסור לנענע פי' כלי משום דכן הוא בכל פלגול פי' דבר אחר לנורך המוקף אסור, אבל לתי' חין הכינוס בטלול (פיין במי' ובמחסי' סי' רסה ותקי' דלתי' חין הכינוס בטלול דאליכ' חין פי' לקושייתו על הרמ"א דסיל כהמימ דמשמע דאילו לתי' יחא דמותר ליגע בו בידו אפסי' שמנענעו כיון שאינו לנורך המוקף ע"ש) וטעם סירו' הוא דאפסי' דאין כנוסו בטלול מימ איסור הוא ליגע במוקף לנורך המוקף ואינו מטעם טלול ממילא לפי זה להמימ אסור ליגע במוקף אם מנדנד בידו ממש שלא פי' דבר אחר אפי' שלא לנורך המוקף (דהא כיון דהנידנדו ה"ל בטלול ובטלול שלא פי' דא' חין חילוק בין אם הוא לנורך המוקף או שלא לנורך המוקף) ופי' דא' לנורך המוקף אסור שלא לנורך המוקף מותר כמו בכל פלגול דעלמא וליגע אם אינו מנדנד אפי' לנורך המוקף שרי אליכ' דהמימ, ולתי' אפי' ליגע בידו אם הוא שלא לנורך המוקף קיל אליכ' מדעת המימ דמותר אפי' מנדנד דהא לא ה"ל בטלול, והמיר אליכא דתי' מהליכא דהמימ דאם בשביל המוקף אסור ליגע אפי' אם אינו מנדנד וגם אפי' פי' דבר אחר דהא האיסור אינו מטעם טלול מוקף אלא הוא איסור כפי' ענמו שנלמד מהירושלמי, ורש"י המחבר בשי' להחמיר כשניהם דכ"י שי' כתב המחבר חיל' כל דבר שאסור לטלול אסור ליתן תחתיו כלי כ"י אבל מותר לכפות עליו כלי ובלבד שלא יגע בו ומפרש המי' ופיין דהא אחי כתי' דהא משמע דאפי' על דבר שאינו מתנגל לא יגע בו, ומקשה המי' שם הא כתב המחבר בסי' שם סעיף מיכ' חיל' דבר שהוא מוקף מותר ליגע בו ובלבד שלא יהא מנענע אפי' מקלחו פי' ובסי' פי' ה"ל אפי' בלא נינוס אסור, וחירן המי' דכ"י

הסכמות ומכתבי גאוני וצדיקי זמנינו שליט"א

ב"ה

ב"ה

ב"ה

לכו חזו מפעלות נבר נבר חכם בעז
תורה, עוטה כסלמה אורה, איש
כבישים, ברוחו פי שנים, נהנה מיניע כסים,
וגדול בתורה ויראת שמים, היה כבוד ידידי
הרצני המופלג בתורה מלא פלג, מנדר
ומלגן הלכה כשלג, ירח וחדד על דבר די
כשית מויה משה ארי" שווארשין נ"י יוכב
בקיץ סדרשה יע"א, זכה לעשות חיבור
נאה בשם "אביקי שמערתא" על מס'
ביצה, ושלח עלים לזוגמא, לעלות בהסכמה,
והיות שמו העוב מלא שמעתי ופרשת
תורתו ויראתו נודעת, שמתי עיני עליו
אחת הנה ואחת הנה, ורליתי כי הוא
מלא ברכה, ודבריו נאמרו כהכל דעת
וחכמה, מלא וגדוש, ישן וחדש, ברור הלכות
גדולות וקבועות, בחריפות ובקיאות, בטוב
טעם ודעת, לאחן שומעת, דברים כנים
ומלויים, יהנו ממנו גדולים וקטנים, ואקוה
שאחיו כלי יחזיקו לו טובה, יתמכוהו צימן
לדקס ברוח נדיבה, ובכסף מלא יקחו ספרו,
בדן הוא שיעול שכרו, ויאמר כמו וחילו,
להרבות ספרים כהנה וירנה הילול, עדי
יבנה עיר ה' ויכילו, וכבוד חומר כולו כב"א.
הכיד בחוכמי ירושלים עיסיק תוצ"א
י"ד כסלו תרל"ז לפ"ק.

יוסף צבי דוינסקיא

רב יאבד לבל מקהלות אשכנזים
בשיק ירושלים תיבביא
ורב ראשי להיחידות הידית בארץ ישראל.

חזיתי איש מהיר במלאכתו לפני מלכי
רבנן יתלכ היה ידי שחרי הרב
המריף ובקי משנתו זך ובקי החסיד וירא
מויה משה ארי" שווארשין שליט"א אשר
יושב באל תורה בקיק סדרשה יע"א
ומשים לילות כימים ביגיעה רבה לדר כל
ענין וסיקס להלכה פפי הטושיט והפוסקים
ועלה עליו רוח טהרה לעשות ספר חיבור
שלם עמים יוט מהל ועד כלל ושלח לי
כמה קונטרסים לזוגמא ורליתי שמאסף
ומנדר כל הפירושים ומנדר הלכה ברורה
מפוסקים ראשונים ואחרונים ותל כי לא
חלמן ישראל גם היום בעת הדוחק והגלות
המלא תמלא איש אשר עוסק במסחר וקין
וכוא דבוק בתוסיק ולומד תורה בעיין
היטב וסגני מסכים להרפסתו וכו"א י"א
לחפלת לרבנן ותלמידהו ויסי שישא ספרו
חן ויתרומם קרן התורה ולומדיה בעגל
ובזיק, הכיד הכותב לכבוד התוסיק ולכבוד
שחרי הה"ג המהדר נ"י.

היום יום עשיק לסדר ריגל את האבן
מע"א פי הכה"ר לפיק פיק שאב"א יע"א

היק שלמה ולמן עהרענרייך

אבדפיה

החושש וכי לכבוד אביו ידידי סיקר
ה"ס הרב הנני המופלג מלא פלג
גדול בתורה ויראת סטורס מורג
חרין וכו' מויה משה ארי" נ"י חן
יקרה בקיק סדרשה יע"א.

מכתבו בלירוף קונטרסים הנדפסים אשה
העלו רעיוניו סוכים חית על מס'
ביצה גם לרבות כ" אשר חדש על יד
הלכות טריפות קבלתי ע"י, ועייתי כס'
והסנו מאלו כעיי כי רליתי כס' דברים
סוכים כפולל וסכרות יסרות וסכמות ורלויים
הדברים למי שאומר כי מכיר חכמי א"א
כבודו כי זה כמה לתית וירש מסורס,
ומסוכים מאלו כעיי חידושי תורתו כי כדור
השפל הזה וכלוק העמים כלל עוד נמלא
כפסיכ הטורד על המח"י ועל הכלכלה עוסק
כמסחר וקין, והיחל לו היום למלאכה
והילל למשמר לעסוק בחוקי חורג ומייגע
עלמו להדש חושין בתוסיק וכי קרל שס
ספרו אביקי שמערתא כי שמו נאה לו לבר
ההלכה כדת וברלוי ובכן סגני לבר
מעומק דלכ"א יעזור לו השית שחל
להפיק זממו חל הפועל ולגמור הדפסת
ספרו סיקר כנקל מתוך הרחבת הדעת
דקדושה ולחלקם ביעקב ולהפילם בשראל
ויוכל ליכב על התורה ועבודה מתוך נחת
כל הקוים אותה, וסי' נאה כלום לו ולתורתו
כפשו הטובה ונפש ידושיה מכלל
ומוקירו כערבו הרס וליה כאשר יולח לאור
ספרו יאכב לא לשלום גם לי ספר אלה
ואשלם לו מחירו כמיטב כפסיכ, ידיו דושיה : ג' עקב
תרל"ה לפ"ק.

ישראל צבי ראשטענבערג

אבדקיק קאסאני ודגלי יצ

ב"ה שוכטים

בשוה"י

אשרי מי שכל נאמן ותלמידו בידו חסד יקר כבוד ש"ס הרב
המריף ובקי האי לורב העוסק בחקי חורב חסד ועיו
וכי כשית מויה משה ארי" שווארשין נ"י מיושב סדרשה [נכד
הרב החריב המפורסם האי ש"ס מומחה לרבים ואומן נפלא כשית
מויה יצחק אהרן ז"ל ש"ס דקיק סדרשה] שכי ש"ס ש"ס ש"ס
כ"ק מרן א"א הנשיק מאלו הטוב בעל שית קול ארי' זולקליס],
והראה לפני ספרו הנשים אשר כוננו ידיו כעמל ויגיעה בקוק
כס' אביקי שמערתא עמים ביצה ומעשהו מעשה אומן בירור
שיטות הפוסקים להלכה ולמעשה בדריים חלו כהפרות נאות ומתוקנים
מלוקט מקפרי ראשונים ואחרונים, ופרי מגדים מה שחוסף קמח
כטעם לשכת מדלי' ורלויים הדברים להוליאם לאור כי י"א
לתועלת להעוסקים כמס' זו כי ימלאו לפניהם מפרכה קדמת
מבורר ומלובן כלל היטב, ואם חמס חלי מכיר מיעוט סמות
שבערכין ואין חלי כדאי ורלוי לעמוד במקום גדולים לכות כשר
המשכיס, עכ"ז למען הפלרת ש"ס הרב המהדר הרל עניתי
לכקתו ורלוי כל חסד זה כבודו, ובחתי כשורות חלל לכות יולח
חגונות מלחכ"י חוה"י תורה וסומרי חו"י לעמוד לימן חית ומסר
הרב המהדר נ"י לקרבו כפסי' ולקנות ספרו ככסף מלא לסגל
ומלסיים ליסועיה לפיק בערענא י"א.

חיים צוקער

מלפנים אבדקיק האלאם
וכעת ראש בדקיק הג"ל.

כן חקקע לחתן פה מנהן סאכראלן הרצני המופלג כח"י
החריב מלא וגדוש מויה משה ארי" נ"י מיושב סדרשה וחיבוריו
כידו אשר חיר על מס' ביצה והלכות טריפות ויפן כי אדמו"ר
הקי שליט"א לא הספיק הזמן בידו לעיין כס' ומסר הכתבים ליד
כנו הרב ג' שליט"א מוויטל וכו' הרב ג' שליט"א מוויטל וכו' וכו'
כענייהם ורלויים המה לחפוס י"א אדמו"ר י"א לאור ח"יה
יקח אדמו"ר הקי שליט"א ממנו חל ספריו וממנו ירלו וכן יעבו
כי רלוי הוא לתמוך בידו יפן כי מלא כדי מדתו וכוא לתועלת
גדול לכל הסוגים כספריו וכן יעידו ויגדו עליו גדולי זמננו.
גם מו"א לאור חזקתו ותוכחה על עיין חפלה אשר המה דברים
העומדים ברומו של עולם ויהי תועלת גדול לכל הסוגים כס'
וחפלה כנגד חמדין חקטו וזכה לבנין עירנו כמהרה כימנו חמן :
כ"ד הכותב כפיקדת הקודש.
היום יום ה' תל"ה תרל"ה לפ"ק סאכראלן.

היק ניסן יאסמ

שומר על משמרת הקודש בבית ארמיר שליט"א
מ"ו וניצא.

חורג ולהדירה ולרומם קרנה כנור תפארה, וכחשית ג' שמות

י' הוא ה' אבי אראמיר מו"א אברם ריד ז"ל, ודיא פורייא ז"ל ה' חתן
בעל אמרי בינה ז"ל על שיר השירים (ויא הבעל אי"ב ה' גם תחנני של
תשורת ש"י ז"ל, ופצ"א אמי מנוע דבית וסוכו והסל"ה ז"ל וי"א המהדר.

מודעא רבא.

כל מקום שזכר בספר זה זכרי גוי או עכו"ם הכונה על אופ"ע
הקידמים אשר לא ידעו את ה' לא כן עתה הגוים אשר אנו חוסים
בולם מאמינים בה' עלינו החוב להתפלל בעדם.

איסור הסגת גבול ידוע.

האדרעססע לע"ע:

MOSES SCHWARTZ
SURTY. (Slov.)
SZÜRTE, (Ungarn.)

→ נעשה ונמסר ע"י המסדר האיתיות הקוסק במלאכת הקידש באמנה →
הב' משה בן משהר משילם פייש דאוידאייטש יצ"ל ש"ב מראדוואנקא.